

Uvodnik

Prva letošnja številka revije ANALI PAZU HD prinaša pet znanstvenih prispevkov iz različnih znanstvenih področij.

V prvem, ki obravnava demografijo pomurske regije, avtor ugotavlja, da je bil kljub razlikam v rasti, splošen razvoj prebivalstva v Pomurju in v Sloveniji podoben. V obeh se je uveljavil moderni režim obnavljanja prebivalstva. Med regijo in državo so se izrazile le manjše razlike v rodnosti in večje razlike v smrtnosti in pri migracijah, kar je povzročilo depopulacijo v regiji. Do izrazitega staranja prebivalstva je prišlo tako v regiji in državi, čeprav močneje v regiji. Kljub depopulaciji pa regija še ne kaže izrazitejšega neravnovesja med osnovnimi starostnimi skupinami prebivalstva.

Depopulacijo kot enega od več vzrokov zmanjševanja rabe porabske prekmurščine omenja tudi avtor drugega članka, ki obravnava porabske Prekmurce in meje Prekmurja. Iz prispevka izhaja, da je s Trianonsko pogodbo postavljena meja oddelila devet naselij sklenjenega prekmursko govorečega območja ob Rabi od preostanka Prekmurja. V Porabju je takrat prebivalo kakih 7.000 prebivalcev, ki so v vsakodnevni govorici uporabljali porabsko oz. severnogoričko prekmursko narečje. Poslej se je to število zmanjševalo, in v letu 2011 znašalo 1000 prebivalcev. Avtor ugotavlja, da ostaja število samoopredeljenih kot Slovenci v zadnjem desetletju stabilno in višje od samega števila govorcev.

Tretji prispevek obravnava konkurenčno prepoved in konkurenčno klavzulo. V času trajanja delovnega razmerja je vsak delavec že na podlagi zakona dolžan spoštovati konkurenčno prepoved, ne da bi mu za to pripadalo kakšno plačilo. Po prenehanju delovnega razmerja je (bivši) delavec omejen v svojem pridobitnem ravnanju ali pri zaposlitvi le v primeru, da to izhaja iz pisne določbe pogodbe o zaposlitvi – t.i. konkurenčne klavzule. Ta je dopustna samo, če je delavec pri bivšem delodajalcu pridobil določena znanja in zveze, s katerimi bi mu lahko neelojalno konkuriral. Pogoj za veljavnost te omejitve pa je tudi s pogodbo določeno nadomestilo.

Četrti prispevek naslavlja aktualno vprašanje jezikove politike in vrednotenja znanstvene odličnosti. Med tematikami vrednotenja znanstvene odličnosti in položaja visokošolskih učiteljev se vztrajno pojavlja tudi vprašanje izbire oz. rabe jezika/ov v pedagoškem procesu na visokošolski ravni in še zlasti pri objavljanju raziskovalnih izsledkov. Prispevek razčlenjuje možne posledice nedorečene jezikovne politike in prakse pri uvajanju internacionalizacije v slovenski visokošolski prostor ter razgrinja razloge, ki narekujejo pozorno in smotno vzpostavljanje pa tudi spremljanje razmerij med slovenščino in angleščino v visokošolski pedagoški dejavnosti in v znanosti.

Zadnji prispevek se ukvarja s homunkulusom Zdenka Huzjana. Zdenko Huzjan s svojimi slikami sodi v tisto smer modernizma, ki se je osredotočila predvsem na človeško figuro in stanje duha po ali pred velikimi svetovnimi kataklizmami. Huzjanovo bitje – homunkulus predstavlja sinkretizem različnih podob. To so v brezprostorju okraستهga neba izgubljene podobe, pri katerih lahko opazimo portretne značilnosti, se pravi značilnosti, ki so navzoče tudi v posmrtnih maskah. Homunkulusi so predstavljeni kot tisto, kar ostane za pokojnikovo fizično podobo, zajeto v posmrtni maski ali v portretu, in je gledalcu načeloma nevidno, saj je položeno v grob.

Prepričana sem, da bodo prispevki, ki pomenijo obogatitev stroke, zanimivi tudi za širšo javnost, zainteresirano za področja humanistike in družboslovja.